

**Bryssel den 14 november 2024
(OR. en)**

15497/24

COH 65

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Förstärkning av sammanhållningspolitikens viktigaste tillgångar: hur kan den delade förvaltningen av sammanhållningsfonderna förbättras i enlighet med subsidiaritetsprincipen i framtiden? – <i>Riktlinjedebatt</i>

Vid mötet i rådet (allmänna frågor) om sammanhållningspolitiken den 28 november uppmanas ministrarna med ansvar för sammanhållningspolitiken att på grundval av ordförandeskapets dokument i bilagan till denna not diskutera frågan ”Förstärkning av sammanhållningspolitikens viktigaste tillgångar: hur kan den delade förvaltningen av sammanhållningsfonderna förbättras i enlighet med subsidiaritetsprincipen i framtiden?”

Bakgrundsdocument**till mötet i rådet (allmänna frågor) om sammanhållningspolitiken****Förstärkning av sammanhållningspolitikens viktigaste tillgångar: hur kan den delade förvaltningen av sammanhållningsfonderna förbättras i enlighet med subsidiaritetsprincipen i framtiden?**

Enligt fördraget är EU:s sammanhållningspolitik ”avgörande för unionens fulla utveckling och varaktiga framgång”, och den har visat sig vara en avgörande drivkraft för ekonomisk tillväxt, konvergens, konkurrenskraft och integration.

Sammanhållningspolitiken har grundats på principerna om partnerskap, subsidiaritet, flernivåstyre och delad förvaltning, vilket gör det möjligt för medlemsstater och regioner att delta aktivt i genomförandet av politiken, samtidigt som ansvarsskyldigheten på olika förvaltningsnivåer stärks.

Delad förvaltning stärker medlemsstaterna och regionerna genom att ge dem en röst i planeringen och programplaneringen av EU:s politik, inte bara i förvaltningen och genomförandet av den, och den stärker därför deras känsla av egenansvar för projekt och främjar samhällsengagemang. Denna regionala inkluderande strategi möjliggör skräddarsydda insatser för att hantera specifika lokala utmaningar och prioriteringar, vilket gör att EU-åtgärder blir mer direkt relevanta för de samhällen den tjänar.

Under diskussionerna om sammanhållningspolitikens framtid har många medlemsstater och EU-institutionerna upprepade gånger bekräftat behovet av att behålla delad förvaltning som ett centralt inslag. I sitt yttrande i frågan förespråkar Regionkommittén¹ starkt att modellen med delad förvaltning, flernivåstyre och partnerskapsprincipen förblir de vägledande principerna för sammanhållningspolitiken efter 2027, samtidigt som man betonar att lokala och regionala aktörers deltagande är avgörande för politikens effektivitet. Sammanhållningspolitiken, som framhålls i rapporten från högnivågruppen om sammanhållningspolitikens framtid², är unik inom EU på grund av sin platsbaserade strategi, som aktivt involverar en rad olika aktörer och anpassar den till partnerskapsprincipen. Denna deltagarorienterade metod är avgörande för att tillgodose territoriella behov, erkänna möjligheter och göra de europeiska sammanhållningsprojekten mer framgångsrika.

Dessutom betonade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)³ att nationella medel och EU-medel som genomförs inom ramen för delad förvaltning kräver tydliga och enkla regler i en enda förordning. EESK drar slutsatsen att förenklingsinsatser är särskilt relevanta för att säkerställa att ramen för delad förvaltning är genomförbar för regioner med begränsad administrativ kapacitet.

Nyligen skapade inrättandet av faciliteten för återhämtning och resiliens en jämförelsefaktor med sammanhållningspolitiken på grund av det parallella genomförandet och de överlappande stödområdena. Faciliteten visar en alternativ genomförandemodell, dock utan samma grad av regionalt deltagande som de sammanhållningspolitiska fonderna. Till skillnad från de sammanhållningspolitiska fonderna kräver faciliteten inte flernivåstyre eller ett robust deltagande av lokala och regionala myndigheter, vilket Europeiska revisionsrätten beskriver i sin analys från 2023⁴.

¹ *Sammanhållningspolitikens framtid efter 2027*, yttrande från Europeiska regionkommittén, antaget den 29 november 2023.

² *Forging a sustainable future together: Cohesion for a competitive and inclusive Europe* (inte översatt till svenska), rapport från högnivågruppen om sammanhållningspolitikens framtid, februari 2024.

³ *Faciliteten för återhämtning och resiliens och sammanhållningspolitiken: mot sammanhållningspolitiken 2.0*, yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, antaget den 20 september 2023.

⁴ *Översikt 01/2023: EU-finansiering genom sammanhållningspolitiken och faciliteten för återhämtning och resiliens: en jämförande analys*

Dessutom är den så kallade prestationsbaserade strategin för faciliteten ytterligare ett inslag i reflektionen om sammanhållningspolitikens framtid. Prestationsaspekter har dock alltid funnits med i sammanhållningspolitiken, särskilt sedan den förnyades i riktning mot resultatenriktning efter Barca-rapporten⁵. I partnerskapsöverenskommelserna fastställs den långsiktiga strategiska inriktningen för fonderna, men programmen tar itu med relevanta landsspecifika rekommendationer samt nationella eller regionala strategier, bedömer uppfyllandet av övergripande och tematiska nödvändiga villkor samt fastställer gemensamma och aggregerbara indikatorer, vilket säkerställer en transparent övervakning av politikens resultat på EU-nivå. Dessutom har man i politiken i stor utsträckning använt sig av kravet på utvärderingar, och även på grundval av resultatet av dessa, av förenklade ersättningsmetoder, såsom förenklade kostnadsalternativ och finansiering som inte är kopplad till kostnader.

När EU förbereder sig för en diskussion om den framtida budgetens struktur, inklusive sammanhållningspolitiken, behandlas också betydelsen av delad förvaltning för genomförandet av politiken. Enligt de politiska riktlinjerna för nästa Europeiska kommission, som utarbetats av kommissionens tillträdande ordförande, bör den nya långtidsbudgeten förenklas vad gäller sättet den fungerar på, med färre program och en plan för varje land som kopplar viktiga reformer till investeringar. Detta skulle dock kunna innebära en övergång från den nuvarande delade förvaltningen till en mer centraliserad förvaltning av EU-instrument, inklusive de sammanhållningspolitiska fonderna, vilket skulle leda till en omstrukturering av de olika områdena för delad förvaltning (programplanering, förvaltning och kontroll), vilket skulle kunna få betydande konsekvenser vad gäller subsidiaritet, egenansvar och partnerskap.

Det ungerska ordförandeskapet hävdar att bevarandet av de nuvarande inslagen i den delade förvaltningen av EU:s sammanhållningspolitik också innebär att man bevarar politikens grundläggande värden. Därför bör vi också undersöka hur dessa kan stärkas efter 2027, så att sammanhållningspolitiken förblir ett effektivt verktyg för att främja utveckling, stärka lokala aktörer och bygga upp ett starkare, mer konkurrenskraftigt och mer integrerat Europa.

⁵ *An Agenda for a Reformed Cohesion Policy: A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations* (inte översatt till svenska). Oberoende rapport utarbetad på begäran av Danuta Hübner, kommissionsledamot med ansvar för regionalpolitik, av Fabrizio Barca, april 2009.

Mot bakgrund av ovanstående uppmanar ordförandeskapet ministrarna att diskutera följande fråga:

Hur kan den delade förvaltningen av sammanhållningsfonderna förbättras i enlighet med subsidiaritetsprincipen i framtiden?
